

แรงผลักดันต่อศักยภาพด้านการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนประการหนึ่ง คือ ผู้ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ โดยที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนประกอบไปด้วยทั้งคนไทยและคนต่างด้าว ดังนั้น ผู้ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงอาจจะมีทั้งผู้ประกอบการที่เป็นคนไทยและผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างด้าว ซึ่งผู้ประกอบการทั้งสองกลุ่มนี้ต่างอาศัยอยู่ร่วมกันในระบบการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในลักษณะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

ระบบการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นประกอบไปด้วยการค้าชายแดน 2 รูปแบบคือการค้าชายแดนโดยแท้ และการค้าชายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศ จากข้อเท็จจริงในพื้นที่พบว่าการค้าชายแดนทั้ง 2 รูปแบบนั้น หากเป็นการค้าชายแดนโดยแท้เรื่อง “สถานะบุคคล” จะยังไม่มีบทบาทหรือผลกระทบใดๆ ต่อผู้ประกอบการที่เป็นคนไทยและผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างด้าว กล่าวคือ กฎหมายและระเบียบทางการค้าไม่มีผลต่อการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจการค้าชายแดนทั้งคนไทยและคนต่างด้าวที่จะเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนโดยแท้

แต่หากเป็นการค้าชายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศ เรื่อง “สถานะบุคคล” จะเข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญหรือผลกระทบอย่างยิ่ง โดยเฉพาะต่อผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างด้าว กล่าวคือ กฎหมายและระเบียบทางการค้าจะเข้ามามีผลในการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจการค้าชายแดนของคนต่างด้าวที่จะเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนในเชิงการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งกฎหมายที่สำคัญที่จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ก็คือ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542

อนึ่ง แม้ผู้ประกอบการที่เป็นคนไทยจะไม่ประสบปัญหาทางกฎหมายในการถูกจำกัดสิทธิในการประกอบธุรกิจเหมือนเช่นผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างด้าวก็ตาม แต่ในทางข้อเท็จจริงแล้วกลับปรากฏว่ามีนโยบายทางการค้าบางประการที่ออกโดยหน่วยงานราชการในพื้นที่ที่สร้างหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการที่เป็นคนไทยเอาไว้ประดุจหนึ่งกฎหมาย ซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคต่อระบบการค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในขณะที่ผู้ประกอบการที่เป็นคนไทยนั้นไม่ประสบปัญหาทางกฎหมายในการประกอบธุรกิจแต่ผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างด้าวนั้นต้องประสบปัญหาทางกฎหมายในการประกอบธุรกิจโดยเฉพาะพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ทั้งนี้เพราะพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเอาไว้อย่างเข้มงวด โดยเฉพาะการห้าม

คนต่างด้าวที่เข้าเมือง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายประกอบธุรกิจ โดยเค็ดขาดในประเทศไทย ซึ่งการเข้าเมือง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นมีทั้งการเข้าเมือง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อเท็จจริงและการเข้าเมือง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อสันนิษฐานของกฎหมาย

การเข้าเมือง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อเท็จจริงของคนต่างด้าวบางกลุ่มหรือบางประเภทนั้น ประเทศไทยมีนโยบายในการพัฒนาสถานะบุคคล กล่าวคือ การพัฒนาสถานะบุคคลจากคนต่างด้าวเข้าเมือง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่มีสิทธิอาศัยชั่วคราวในประเทศไทย มาเป็นคนต่างด้าวเข้าเมือง โดยชอบด้วย กฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทย และคนไทยหรือคนสัญชาติไทยตามลำดับ

ส่วนการการเข้าเมือง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายของคนต่างด้าว บางกลุ่มหรือบางประเภท ประเทศไทยมีนโยบายในการพัฒนาสถานะบุคคล กล่าวคือ การพัฒนาสถานะจาก คนต่างด้าวเข้าเมือง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาเป็นคนไทยหรือคนสัญชาติไทย

นอกจากนี้ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 จะเปิดโอกาสให้ คนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทย และคนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติไทยสามารถ ประกอบธุรกิจในประเทศไทยได้ภายใต้เงื่อนไขของพระราชบัญญัตินี้ก็ตาม แต่ทางปฏิบัติกลับไม่มี การประกาศเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติดังกล่าวออกมาเพื่อให้คนต่างด้าวสามารถที่จะใช้สิทธิใน การประกอบธุรกิจภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ และคนต่างด้าวในกรณีนี้ยังถูกสันนิษฐาน โดย ข้อกฎหมายให้เป็น “คนต่างด้าวเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ซึ่งจะเป็นเหตุให้คนต่างด้าวเหล่านี้ตกอยู่ ภายใต้หลักเกณฑ์ของการห้ามประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยเค็ดขาดเหมือนกับคนต่างด้าวในกรณีแรก

และในประการสุดท้าย แม้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 จะอนุญาต ให้คนต่างด้าวที่เข้าเมือง โดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิอาศัยถาวรในประเทศไทยสามารถที่จะประกอบ ธุรกิจในประเทศไทยได้โดยพิจารณาบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัตินี้ก็ตาม แต่เนื่องจากในปัจจุบันนี้ยังไม่มี การเสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวให้ทำการพิจารณาประเภทของธุรกิจ การค้าชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อพิจารณาว่าธุรกิจการค้าชายแดนประเภทใดอยู่ในบัญชีใดในบัญชี แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้ กล่าวคือ บัญชีหนึ่ง บัญชีสองและบัญชีสาม ทั้งนี้เพราะบัญชีแต่ละบัญชีนั้น ก่อให้เกิดสิทธิหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเข้าถึงสิทธิในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในกรณีนี้ก็ยังไม่สามารถเข้าถึงได้โดยสมบูรณ์

The good reason for Mae Hong Son's border trade is a variety of traders in the province, both Thais and Burmese (alien traders) shared leading role along the trade border. People on both sides are deep roots in relationships and living by together.

The border trade of Mae Hong Son has 2 categories, i.e. the actual border trade and the border trade in term of international trade. Firstly, the actual border trade means trade in real qualities. There is no part of a by law "status of person" giving effect to the traders no matter they are Thais or Burmese, that is to say that, no provided law or formal trade regulation prevent the Thais and Burmese (alien traders) to operate their usual trades.

Secondly, the border trade in term of international trade means by law international trade, legal issues such as "status of person" as provided by law or certain trade regulations are enforceable, particularly, on alien traders, a limitation for doing business in Thailand, as seen in the Alien Business Act B.E. 2542.

Although Thai traders have no concern with Alien Business Act B.E. 2542, there are some difficulties as to trade regulation or trade policy or, in certain aspect, it is enforceable as if law, issued by officials in the area.

On part of the alien traders, found that difficulties are rigorously on legal issues particularly by Alien Business Act B.E. 2542, provided that an alien by illegal entry is strictly prohibited from doing business in the Kingdom of Thailand. The illegal entry comprises illegal entry by fact and illegal entry by presumption of law.

On the other hand, Thailand has its policy regarding the improvement on the "status of person". The alien entered illegally, nevertheless having been permitted to temporary stay in Thailand could be approved status to be alien entered legally and gain permanent stay, or to gain status as Thais or Thai citizen.

For some groups of alien entering illegally by presumption of law, Thailand also has its policy regarding the improvement on the "status of person", that is, the alien entered illegally by presumption of law could be approved status as Thais or to gain Thai citizen.

With regard to Alien Business Act B.E.2542, provided that the aliens born in Thailand, without having Thai nationality and the alien whose the Thai nationality has been withdrawn, allows to do business in Thailand under regulation provided by this Act. However, there is no announcement put into practice at the time. In this case, this group is presumed by law to be the "alien by illegal entry", as mentioned earlier, with the same result, falls under the strict prohibition for doing business in Thailand.

Although the Alien Business Act B.E. 2542 allows the alien by legal entry and gain permission to stay permanently to do business in Thailand, by Lists attached to the Act, List 1 - 3, there are requirements that the categories of business must be specified by the Committee under this Act. Each list is variable from the others on limitation to carry on business under the Act, so that the requirement must be furnished, i.e. the request must be submitted by the Mae Hong Son's officials to the discretion of the Committee providing the lists in order to specify the List and then allow the alien traders clear and complete access into Mae Hong Son's border trade.